

SUMMERHILL Educar en libertad

10 PRINCIPIOS ESENCIAIS:

1. Fe na **BONDADE** do neno.
2. Fin da educación (e da vida): a **FELICIDADE**.
3. Educación **AFECTIVA** (non só intelectual)
4. Respecto polas **NECESIDADES** psíquicas e as capacidades de cada neno.
5. Rexeita a **disciplina** imposta.
6. Claro concepto da **LIBERDADE**, diferenciándoo de “libertinaxe”.
7. **SINCERIDADE**.
8. Persegue a **INDEPENDENCIA** verdadeira a través dun desenvolvemento humano san.
9. Rexeita o sentimento de **CULPABILIDADE**.
10. Non cre na **RELIXIÓN** dentro da escola.

SUMMERHILL

É a historia dun lugar, onde se cura a infelicidade dos nenos e, cousa máis importante aínda, onde se cría aos nenos na FELICIDADE.

Un neno infeliz está en guerra consigo mesmo e, por conseguinte, co mundo. Este é o “neno difícil” (igual que o adulto “difícil”).

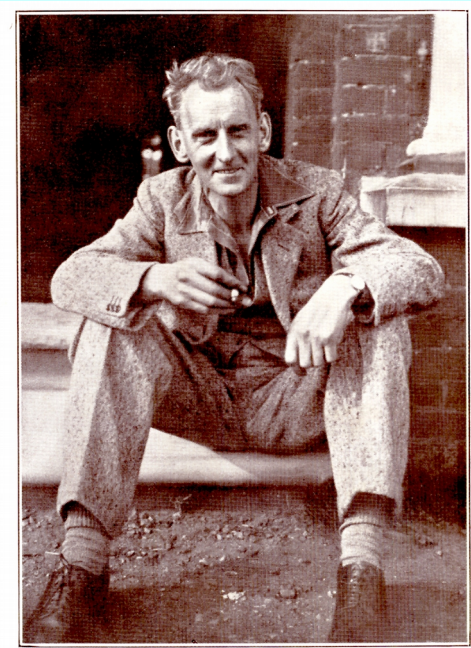
Comezou como algo experimental e converteuse nunha escola de “demostración”: A LIBERDADE É EFICAZ.

“Unha escola que obriga aos nenos activos a sentar ante pupitres para estudar materias na súa maior parte inútiles, é unha escola mala. Só é unha boa escola para quen cre en semellante escola, para os cidadáns sen ánimo creador que queren nenos dóciles, non creadores, que encaixen nunha sociedade cuxa norma de éxito é o diñeiro”

“A función do neno é vivir a súa propia vida, non a que os seus impacientes pais desexan para el, nin a que estea dacordo co propósito do educador que cre saber qué é o que máis lle convén. Todas estas interferencias e guías por parte dos adultos só producen unha xeración de autómatas”

OS SEUS INICIOS...

- Fundada por **A.S. Neill** en 1921, nunha aldea inglesa a 160 km de Londres.

- Media de 50 nenos de diferentes idades:
 - 5-7 anos.
 - 8-10 anos.
 - 11-15 anos.
- Aloxados en réxime de internamento, cunha encargada por grupo (sen máis inspección que esa).
 - Os medianos dormen xuntos.
 - Os maiores en cabanas de 2-4 persoas (segregados por inspección).

ASPECTOS ORGANIZATIVOS:

- **Leccións OPTATIVAS.** A instrución en si mesma non é tan importante como o desenvolvemento da personalidade e o carácter (ferramentas para o futuro).
- **Leccións INDIVIDUAIS** para nenos con problemas emocionais (nunca educativos).
- Tódalas decisións se toman de xeito DEMOCRÁTICO, mediante a **ASEMBLEA XERAL** semanal (normas, solucións, horarios).

- O **TRABALLO** na escola: só no que de verdade lles interesa (talleres con diversas ferramentas).

- O **XOGO** na escola:

“Concedendo que a infancia é xogo, ¿cómo reaccionan os adultos en xeral a este feito? Ignorámolo. Esquecemos todo acerca del, porque, para nós, o xogo é desperdiciar tempo. En consecuencia, construímos unha escola urbana con moitas aulas e aparatos caros para ensinar; pero, a maior parte das veces, todo o que lle ofrecemos ao xogo é unha pequena superficie de cemento.

*Podería sosterse con certa razón que **os males da civilización débense a que ningún neno nunca tivo xogado bastante.** Para dicilo doutro xeito, todo neno ten sido cultivado en invernadoiro para converterse nun adulto moito antes de chegar á idade adulta”.*

*“Na raíz do antagonismo do adulto ao xogo dos nenos está o **medo**. Centos de veces escoitei a angustiada pregunta: - Pero se o meu fillo pasa o día xogando, ¿cómo vai aprender algo? ¿Cómo vai pasar os exames? Moi poucos aceptarán a miña resposta: - Se o seu fillo xoga todo o que queira xogar, poderá aprobar os exames de ingreso na Universidade tras dous anos de estudio intensivo, no canto dos acostumados, seis ou sete, nunha escola que descarta o xogo como un **factor de vida**”.*

- **TEATRO, DANZA E MÚSICA:** recursos moi importantes (cada semana represéntase algunha obra de creación propia, na que os nenos elaboran ata o vestiario e decorados).

- **DEPORTES:** optativos (tenis, hóckey- SEN premios), XOGO natural (bici, carreiras, parque...)

- **ARTES** (barro, pintura...)

- Papel **ADULTOS:** o único mandamento é estar ao lado do neno (aprobación, confianza e comprensión = AMOR).

RESPOSTA A ALGÚNS ASPECTOS

DA INFANCIA

* **ESPÍRITO DESTRUCTOR:** Os nenos son primitivos e, ata que non pidan cultura, vivirán nun medio todo o primitivo e espontáneo que poidamos proporcionarlles (asentos de coches...).

Analizar factores: celos irmáns, rebelión contra autoridade restrictiva, curiosidade...

O que debe interesarnos é o odio reprimido que o neno está a expresar.

- **ASEO, ALIMENTACIÓN, SAÚDE E VESTIDO:**
- Respeitar a vontade do neno (liberdade para ensuciarse).
- Permitir que vivan as súas tendencias reprimidas ata que cree as súas propias boas maneiras naturais na adolescencia.
- Moi boa saúde (grazas a: liberdade, boa alimentación e aire libre -nesa orde-)

- **MENTIRA:** *“A maior dificultade para dicir a verdade aos nenos é esta: ningún de nós se di a verdade a si mesmo. Mentímonos a nós mesmo, e mentimos aos nosos veciños. Mentimos porque nos ensinaron a vivir dacordo con un nivel moral inasequible. Foi a nosa primeira educación a que nos deu o esqueleto que despois tratamos sempre de ocultar”.*
- A mentira sempre é cobardía, e a cobardía é consecuencia da ignorancia.

- **RESPONSABILIDADE:** Outórgase toda a posible, tendo en conta a seguridade física.

- **MODAIS:** *“Os modais artificiais son a 1ª capa do revestimento hipócrita que caerá nun réxime de liberdade”.*
- A vida en comunidade dalles a costume de pensar nos demais e sentir por eles (en contraposición á insinceridade dos modais).
- As boas maneiras nacen do seu propio goberno autónomo.
- **HUMOR:** Gran parte do éxito de Summerhill débese ao seu sentido do humor.
- Moi importante situarse no humor infantil.
- [Exemplo.](#)

OBEDIENCIA E DISCIPLINA

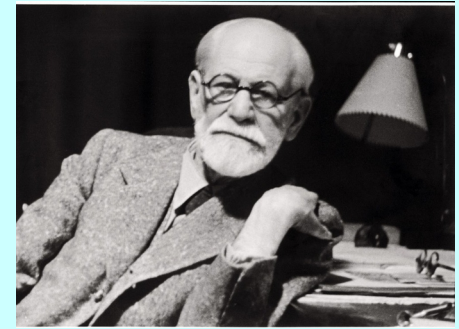
- Debe saír de dentro, non imposta desde fóra (cortesía social).
- Baseada no respecto mutuo (tratan por igual a pais, mestres e nenos). Corrixindo constantemente aos nenos, facémoslos sentirse inferiores, ofendemos a natural dignidade.
- *NON SE PODE AMAR O QUE SE TEME* (o temor só provoca delito, miseria, guerra).

PREMIOS E CASTIGOS

Superfluos e negativos (socavamento moral)

- **PREMIOS**: declaran que algo non merece facerse polo algo mesmo.
- Apoian o peor aspecto do sistema de competición.
- O verdadeiro interese constitúe a forza vital da personalidade (é completamente espontáneo).
- Subornos provocados polo medo paternal ao futuro (“se fas X, *mercareiche* X”) constitúen unha rápida aceptación da nosa codiciosa civilización, que busca o lucro.
- **CASTIGOS**: nunca se impoñen con xustiza (ningún de nós pode ser xusto, pois sempre hai algo dos nosos propios complexos).
- “*O castigo é un respiradoiro de odio, e cada castigo está condenado a despertar cada vez máis odio no neno*”.
- O neno libre non precisa ningún castigo. Nunca é castigado e non precisa portarse mal. Non precisa mentir, nin romper as cousas. Nunca se lle chamou sucio, nin malo. Non precisa rebelarse contra a autoridade, nin temer aos seus pais. Poderá ter rabietas, pero serán breves e non tenderán á neurosis.

SEXUALIDADE

- Cuestión fundamental na pedagogía de Summerhill: rexeitamento absoluto aos ataques que converten aos nenos en culpables sexuais (“Iso non se fai!”).
- Defende unha vida sexual plena a calquera idade. *“A supresión da culpa da masturbación é o paso máis grande que podemos dar para facer dun neno problema un neno feliz”.*
- *“Habería menos delitos sexuais no mundo se se admitiran como normais os xogos sexuais. Os pais morais non se atreven a ver que os delitos e anormalidades sexuais de toda clase son o resultado directo da reprobación do sexo na 1ª infancia”.*

O **odio do eu** que se transmite aos nenos expresaráse na guerra (provocado pola angustia adquirida na infancia).

RELIXIÓN E MORAL

- A instrución moral nace da idea do home como pecador por nacemento, naturalmente malo. Crése que só pode ser bo se se lle ensina.
- **O NENO NUNCA É MALO.** Todo é causa dunha primeira educación equivocada. A instrución moral é a que fai malo ao neno (oponéndose á súa forza vital, vontade, impulso inconsciente de vivir que trae dentro o recién nacido)
- **PACIENCIA** e seguridade na idea de que o neno naceu BO. Se os pais son honrados e morais, ao seu debido tempo os seus fillos seguirán o mesmo camiño (ambiente).
[Esta é a razón pola que os nenos nos poden facer mellores persoas.]

PROBLEMAS NENOS

- Crueldade, criminalidade, roubo, delinquencia.
 - CRUELDADE:
 - Fondo sexual (provocada por un amor pervertido no odio á carne). Os sentimentos reprimidos non morren, só dormen.
 - Os nenos son bos cando desaparece a necesidade de odiar e temer.
 - EGOÍSMO:
 - Ego satisfeito —————▶ Bondade (cl. media)
 - Ego insatisfeito —————▶ Criminalidade (cl. Baixa)
- * forma de distinguir o seu ego (“se non podo facer que me queiran, farei que me odien”)

PROBLEMAS PAIS

- Amor/odio; o neno malcriado; poder e autoridade; celos; divorcio; angustia paterna.
- Necesario traballo de **PSICOANÁLISE** (igual que os mestres). Debemos coñecer o noso subconsciente para tratar mellor aos nenos.
- **PREGUNTAS E RESPOSTAS:**
 - ¿Qué faría con un neno que non persiste en nada? Interésalle a música un tempo, despois déixaa pola danza, e así sucesivamente. (287)
 - ¿Qué farei cando o meu fillo, de nove anos, clave cravos nos mobles? (288)
 - ¿Qué fago con un neno obstinado e que se enfurruña facilmente? (289)
 - ¿Por qué di tantas mentiras o meu fillo? (289)
 - ¿Por qué o meu fillo de dous anos destrúe sempre os xoguetes? (290)
 - ¿Qué fago para que o meu fillo deixe de chupar o pulgar? (290)
 - ¿Por qué tantos adultos amosan agradecemento a un mestre rigoroso da súa infancia? (299)
 - ¿Cre vostede nas tarefas para facer no fogar? (300)

SUMMERHILL HOXE

“A DEMOCRACIA DOS NENOS MÁIS ANTIGA DO MUNDO”

- Dirixida, dende 1985, por **Zoë Neill**, quen naceu e viviu en Summerhill ata os 16 anos.

* **VISIÓN NEILL:**

- Machismo: Naceu en 1883! Pensamento incrivelmente avanzado.
- Carta: “Hai un tipo aquí que se chama Neill. Cáeme ben...” (sempre dispoñible, pero sen entrometerse).

Sociedade actual: pais incapaces de deixar aos nenos en paz durante algo máis dun pequeno instante (ofrecendo estimulación e entusiasmo constante).

> Moitos nenos están constantemente buscando a estimulación e influencia dos adultos (incapaces de estar tranquilos con eles mesmos).

- exemplo nena coreana (18)

* **ACTUALIDADE:**

- Anos 40-50: Os nenos aprendían que en Summerhill os adultos non os maltratarían nin asustarían.

- Hoxe: A escola atópase desempeñando un papel disciplinario, ensinando que non sempre poden facer o que queren.

* A filosofía do sistema é a mesma porque realmente **FUNCIONA**.

- Maior interese polas leccións (ano 2012).
- Antigos alumnos traballan na escola (gran vantaxe).
- Xa non hai charlas individuais (a curación é a **LIBERDADE**)

ORGANIZACIÓN

- Réxime internamento: *“O sentimento de non ter que render contas a ninguén e tomar a túa propia dirección é moi poderoso”* (ser un mesmo, sen expectativas).

- Constituíuse unha fundación para recadar fondos (co fin de ofrecer bolsas para alumnos con dificultades económicas e para facer fronte ás obras necesarias)

- **DISTRIBUCIÓN:** 2 clases principais, cada unha cun mestre de apoio + especialistas.
- Subscrición ás asignaturas na 1ª asemblea do semestre (poden non ir).
- Todos participan na elaboración dos horarios.
- **MESTRES:** *“Cada mestre que chega a Summerhill ten que enfrontarse á realidade de ver a nenos que ás veces non asisten a clase. Penso que sería marabilloso se todos os mestres tiveran que enfrontarse a isto. Indudablemente faríalles plantexarse qué están ensinando e cómo o están presentando. Hai algunhas diferencias importantes entre ser un profesor con experiencia en Summerhill e ser, simplemente, un profesor con experiencia. Summerhill require que reavalíes o que fas.”*
- En xeral seguen unha metodoloxía bastante convencional.
- A súa actuación tamén pode someterse a sancións nas asembleas.

- **MATERIAS:** Lingua, Matemáticas, Ciencias, Xeografía, Historia, Carpintería, Arte, Chino, Alemán, Xaponés, Español, Música (instrumentos e son), Danza (tamén scratch e break), Teatro e Cociña.
- Tamén se centran nos intereses dos nenos (elefantes, maxia, democracia...)> Total liberdade para experimentar.

- **COMITÉES:** Oficiais de dormitorio; Comité Social (organiza eventos e xogos); Comité de bicicletas (custodia ferramentas e coida cobertizo); C. De investigación (roubos); C. Tocata (xestiona equipo música), Defensores do Pobo (axudan na xestión dos conflitos)...
- Oficiais de dormitorio e Defensores do Pobo poden impoñer sancións sen pasar pola asemblea.

- **CONVIVENCIA:** grupos heteroxéneos, nenos e nenas de diferentes idades conviven de xeito natural (sempre mesturados).
- **FIN DA ESCOLARIZACIÓN:**
 - Arredor dos 17 anos.
 - Extraordinario vínculo emocional coa escola (*toca partes descoñecidas da alma, é inexplicable*).
 - Reúnense nun círculo a media noite (despídense con canción e abrazo a cada membro).
 - !! Expresión facial e corporal (final páx.92)

SUPERANDO OBSTÁCULOS...

Os peores capítulos de Summerhill.

- Documental americano *Summerhill at 70*, para o Channel 4 (1993).
- En 1999 o goberno de **Blair** (despois de 10 anos de inspeccións anuais) provocou o capítulo máis escuro da escola.

- Na actualidade ofrecen conferencias arredor de todo o mundo, reciben numerosos visitantes físicos e tamén na súa web.
- Mais, debido aos litixios, víronse na obriga de “reducir liberdades” (p.e. os mestres non fan saídas por responsabilidade)

PREGUNTAS

- ***Os nenos de 5 anos poden decidir se asisten a clase ou non. ¿Cómo poden saber o que precisarán nas súas vidas futuras os nenos desta idade?***

¿Cómo pode alguén saber o que un neno de 5 anos debería aprender? A maioría da xente cre que un neno desta idade precisa aprender a ler, escribir e matemáticas, pero en Summerhill dicimos que é máis importante aprender a ter confianza en un mesmo para tomar decisións, ser imparcial, ser xusto, ser creativo ou simplemente para poder desfrutar dun xogo imaxinativo.

Sentímonos cómodos coa idea de que os nenos aprenderán as cousas máis rápida e felizmente se escollen facelo por eles mesmos. Só porque fomos condicionados a pensar que é a cousa máis vital, non nos da o dereito a tomar decisións polos nenos sobre este tema.

Os nenos de Summerhill aprenden de xeito natural miles de cousas nas que outras escolas emplean moito tempo tratando de ensinar: responsabilidade, pensamento creativo, asertividade, empatía, capacidade de traballo en equipo, e un longo etcétera.

CONCLUÍNDO...

- *Claramente advertirá o lector que o experimento de que informa este libro é inevitablemente un experimento que non pode repetirse moitas veces na nosa sociedade actual, e isto non só porque depende de que o realice unha persoa extraordinaria como Neill, senón tamén, porque son poucos os pais co valor e a independencia suficiente para preocuparse máis pola felicidade dos seus fillos que polo seu “éxito”. **Erich Fromm.***
- *“Non creo que o mundo emplee o método de educación de Summerhill ata dentro de moitísimo tempo, se é que chega a usalo algunha vez. O mundo pode atopar un camiño mellor. Só un “falabarato” podería supoñer que a súa obra é a última palabra na materia. O mundo DEBE atopar un camiño mellor. Porque a política non salvará a humanidade”. **A.S. Neill***

MIRANDO ADIANTE

- *“Quizais algún día a humanidade poida atribuír as súas miserias, odios e enfermidades á súa particular forma de civilización, que é esencialmente ANTIVITAL”.*
- *“Quixera ver un forte movemento de rebeldía entre os nosos mestres máis novos. A educación superior e os grados universitarios non importan nada na loita contra os males da sociedade. UN NEURÓTICO INSTRUIDO NON É NADA DIFERENTE DUN NEURÓTICO IGNORANTE”*

FONTES

- NEILL, A. S. (1963). *Summerhill*. México: Fondo de cultura económica.
- NEILL READHEAD, Z. (2012). *Summerhill hoy*. Albuixech: Litera Libros.

- **Página web:**

- <http://www.summerhillschool.co.uk/>

- **Película:**

- <https://www.youtube.com/watch?v=TxngqMavda0&list=PLWW3bxr8tcNihYvgsTbAOKuk87tx8KGiN&index=2>

